

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента, старшого викладача кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Навчально-наукового

інституту права Сумського державного університету

Думчикова Михайла Олександровича

на дисертацію здобувача ступеня доктора філософії в галузі знань

08 Право за спеціальністю 081 Право Ярусевич Анни Сергіївни

«Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами

державної власності в оборонно-промисловому комплексі»

Грунтовний аналіз дослідження Ярусевич Анни Сергіївни, виконаного на тему «Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі», яке представлено для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право дає підстави стверджувати, що воно є актуальним, належним чином науково обґрунтованим, мета та завдання дослідження сформовані на належному рівні, а висновки відповідають завданням, сформульованих у вступі дисертації.

Актуальність обраної теми дисертації. Тема «Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» є важливою та актуальною для науки та практики з кількох ключових причин. Насамперед, держава повинна забезпечувати свою безпеку та військову потужність через ефективне функціонування оборонно-промислового комплексу. Вивчення адміністративно-правового статусу суб'єктів управління в цьому комплексі є ключовим для розуміння стратегічних аспектів. Аналіз адміністративно-правового статусу дозволяє розглянути оптимізацію використання ресурсів, адаптацію підприємств до сучасних вимог та забезпечення їхньої конкурентоспроможності.

Зазначена тема дозволяє розглянути питання відповідності національного законодавства та практики суб'єктів управління міжнародним стандартам у сфері оборонно-промислового комплексу. Адміністративно-правовий статус стає особливо важливим у кризових ситуаціях, таких як воєнний стан, коли ефективне управління об'єктами державної власності має вирішальне значення для національної безпеки. Дослідження даної теми сприяє розвитку наукового підходу до вивчення адміністративно-правового регулювання в галузі оборонно-промислового комплексу та формуванню нових методів управління. При цьому, аналіз статусу суб'єктів управління, спрямований на визначення ефективних механізмів для запобігання корупції, зловживань та інших правопорушень у сфері оборонно-промислового комплексу. Отже, дослідження даної теми є базовим для розвитку наукового підходу та вдосконалення практики управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі в умовах сучасних геополітичних та економічних викликів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року, Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 831-р; від 21 липня 2021 року; науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів у сучасних умовах трансформації нагляду і контролю щодо забезпечення економічної безпеки України» (номер державної реєстрації – 0122U000779).

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх

викладу в опублікованих працях. Основні положення та висновки, що викладені у дисертації в цілому є досить обґрунтованими і містять нові положення відносно проблемних аспектів адміністративно-правового статусу суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Дисертаційна робота виконана на високому науковому рівні. Імпонує і вміння автора формувати відповідну методологічну базу, зокрема, серед іншого Анна Сергіївна використовує загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, а саме: історико-правовий, документального аналізу, логіко-семантичний, системно-структурний, аналітичний, формально-юридичний, порівняльно-правовий. Сучасні й обґрунтовані методи дослідження обумовили вирішення поставлених дисертанткою завдань.

Наукова новизна дисертаційного дослідження визначається тим, що дисертаційна робота є одним із перших комплексних досліджень, яке, ґрунтуючись на нормативно-правових актах законодавства, наукових здобутках учених різних часів та різних галузей науки, виступає комплексною спробою визначити адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, а також, зважаючи на вітчизняний досвід, виокремити історико-правові засади організації управління військово-промисловим комплексом України й запропонувати напрямки вдосконалення та способи підвищення ефективності функціонування суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Основні результати дисертаційного дослідження викладені в чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, та одній статті – у зарубіжному виданні, чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що викладені в роботі висновки й пропозиції можуть бути використані в:

– у науково-дослідній сфері – як основа для подальших теоретико-правових досліджень, присвячених проблемним аспектам адміністративно-

правового статусу суб'єктів управління державної власності в оборонно-промисловому комплексі;

– правозастосовній діяльності – як основа для з'ясування напрямків удосконалення діяльності Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України;

– освітньому процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників та викладанні навчальних дисциплін «Військове право», «Основи військового права».

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Представлені до рецензування дисертація та анотація відповідають вимогам визначених постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що містять 10 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 240 сторінок і складається з анотації, вступу, трьох розділів власних досліджень, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел складається з 210 найменувань, розміщених на 26 сторінках, додатки розміщено на 6 сторінках. Робота доповнена 1 таблицею.

У анотації подано найважливіші результати дослідження та представлено їх новизну. Анотація викладена українською та англійською мовами, що відповідає вимогам чинного законодавства України щодо оформлення дисертації.

Вступ містить всі складові, рекомендовані чинним законодавством України, зокрема: обґрунтування актуальності проблеми дисертації; зазначення зв'язку роботи з науковими програмами, темами; формулювання мети, завдань дослідження; визначення об'єкту, предмету та методів дослідження; визначення науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації та нормативну базу наукового дослідження; окреслення практичного значення висновків та положень дисертації; перелік наукових

конференцій, де були апробовані основні положення роботи; надання відомостей щодо публікацій дисертанта за матеріалами дисертації.

У першому розділі дисертації досліджено: 1) генезу розвитку нормативно-правового регулювання повноважень Державного комітету України по оборонній промисловості і машинобудуванню та Міністерства машинобудування, військово-промислового комплексу та конверсії; 2) генезу розвитку нормативно-правового регулювання повноважень Міністерства промислової політики України, Державного комітету промислової політики України та Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу України; 3) генезу розвитку нормативно-правового регулювання повноважень Укроборонпрому та Мінстратегпрому; 4) генезу розвитку нормативно-правового регулювання повноважень Акціонерного товариства «Українська оборонна промисловість».

У другому розділі дисертації аналізуються теоретичні основи визначення понятійно-категоріального апарату адміністративно-правового статусу суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, а також повноваження окремих суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

У третьому розділі дисертації окреслено передумови та охарактеризовано стан реформування системи управління у сфері оборонно-промислового комплексу, а також на основі проведеного аналізу запропоновано напрями підвищення ефективності функціонування суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Хотілося б відзначити стилістичну культуру тексту дисертації, його логічну структуру, точність і стислість висновків до кожного розділу, концептуальний характер висновків до дисертації, широку залученість досліджень зарубіжних авторів.

Всі запозичення в роботі оформлені відповідно до вимог законодавства України з чітким посиланням на першоджерело. Плагіат в роботі відсутній, а всі запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно і не мають ознак плагіату. Коефіцієнти подібності визначені в протоколі перевірки роботи в межах дозволених норм.

Висновки сформульовані дисертантом чітко і повно розкривають поставлені в роботі завдання та результати дослідження.

5. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації. Принципових недоліків у дисертації Ярусевич Анни Сергіївни «Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» під час рецензування мною не виявлено, але є ряд зауваження:

1. У дисертації слід було б більш детально розглянути ризики корупції та недобросовісних практик, які можуть виникнути внаслідок приватизації оборонних підприємств. Важливо визначити конкретні аспекти та механізми, які можуть стати джерелом корупційних ризиків

2. Особливу увагу треба було б звернути на прозорість процесів корпоратизації, адже прозорість повинна також зачіпати соціальні аспекти корпоратизації, зокрема можливий вплив на працівників, місцеві громади та інші зацікавлені сторони.

3. Також доцільно було б подати більше даних у виді таблиць та рисунків, що дозволило б спростити процес сприйняття інформації.

Вказані зауваження не є принциповими, тому не знижують наукової цінності дослідження та його практичне значення.

Вважаю за доцільне для дискусії поставити наступні запитання:

1. Які існують механізми моніторингу та оцінки результатів перетворення державного концерну «Укроборонпром» на акціонерне товариство «Українська оборонна промисловість» для оперативного виявлення можливих проблем та коригування стратегії?

2. Чому в умовах функціонування держави під час воєнного стану важливо, щоб оборонно-промисловий комплекс спрямовував свої зусилля на задоволення потреб як Збройних сил України, так і інших військових формувань у сферах озброєння, постачання військової та спеціальної техніки?

3. Як адміністративно-правовий статус суб'єктів управління в оборонно-промисловому комплексі впливає на їх здатність до інновацій та конкурентоспроможності?

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Ярусевич Анни Сергіївни, виконану на тему «Адміністративно-правовий статус суб'єктів управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» є завершеним дослідженням та за науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін та судочинства

Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Михайло ДУМЧИКОВ

